

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.и.н. Илия Г. Илиев от
Института за исторически изследвания при БАН
по конкурса, обявен в ДВ, бр. 104, от 14.02.2018 г. от
Кирило-Методиевския научен център при БАН за
академичната длъжност „професор“

На конкурса обявен в ДВ, бр. 104, от 14.02.2018 г. от Кирило-Методиевския научен център при БАН за академичната длъжност „професор“, се е явил само един кандидат – доц. д.и.н. Димо Дончев Чешмеджиев от същия научен център. Съответната комисия, проверила документите на кандидата, не е установила пропуски или нередности по смисъла на ЗРАСРБ и правилниците за неговото приложение, поради което кандидатът е допуснат до участие в конкурса.

Доц. Чешмеджиев има продължителна и задълбочена подготовка и научно-преподавателска дейност в областта на медиевистиката, която се проявява по най-добър начин в институциите, в които е работил и продължава да работи, сред тях Институтът за исторически изследвания при БАН, Философско-историческият факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и самият Кирило-Методиевски научен център при БАН.

Многобройните му научни съчинения и участия в научни форуми са само материалната страна на един безспорно висок имидж, който той си създаде през годините в българската и международната общност на

изследователите на средните векове. Цитиранията пък, които са неизбежно изискване към устремилите се към кариерно израстване в българската наука, колкото и непълен да е техният списък, са доказателство за твърдението, че доц. Чешмеджиев е добре разпознаваема фигура в научния живот на медиевистичната колегия, който живот предпочитам да не дели на нашенски и чуждестранен поради причини, изясняването на които биха ме отклонили от целта на настоящото писмено становище.

На конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ в Кирило-Методиевския научен център при БАН доц. Чешмеджиев се явява с едно монографично съчинение, 28 статии и студии, както и 4 енциклопедични материала. Нямам възражения срещу включването на нито един от тези трудове в посочения от кандидата списък. Част от тези съчинения са в пряка или косвена подкрепа и на хабилитационния труд, с който доц. Чешмеджиев фактически се явява на конкурса – книгата ЕТЮДИ ВЪРХУ БЪЛГАРСКИ СРЕДНОВЕКОВНИ КУЛТОВЕ, издадена през 2019 г. от Фондация „Българско историческо наследство“ – Пловдив.

Трудът представлява сборник от седем студии, посветени на по-малко известни или по-скоро по-малко изследвани въпроси, свързани с въпроса за светостта по време на Второто българско царство. В този смисъл сборникът е важен конструктивен елемент от големия и вече в много напреднала фаза на осъществяване проект на автора, посветен на светците през Българското средновековие.

Подробностите по този проект са добре известни на медиевистичната гилдия, която следи с очакване развитието на работата и вече активно използва първите монографични постижения по него, дело на доц. Чешмеджиев. Това впрочем може лесно да се забележи и при

анализ на цитиранията, посочени от кандидата по този конкурс, колкото и неинформираща от гледна точка на наукометрията да е наложената при тази процедура система за отчитане на „забелязаните“ цитати.

В студиите си доц. Чешмеджиев отново проявява своя стил на спокойно и добросъвестно изследване, характерен за утвърдения учен и добър познавач на материята. Той взема отношение по всички нерешени и нерешими към момента въпроси без да прибегва до хиперкритичност и „ново четене“ на изворите, но и без да щади проявите на наукоподобие, параисторичност и поминъчен патриотизъм.

В този смисъл появата в научно обръщение на наблюденията на доц. Чешмеджиев върху култа на св. Петка Търновска и на св. Патриарх Евтимий според мен са от изключително важно значение и добре защитават научното реноме на техния автор в конкурса за заемане на високата академична длъжност, за която той аспира. От друга страна изследването върху Константин Велики не излиза извън специфичните хронологични граници на книгата, тъй като неговата святост е разгледана през призмата на българския четиринадесети век – казано условно.

За да завърша темата за етюдите на доц. Чешмеджиев ще отбележа, че те според мен представляват една логична изследователска цялост и въпреки че не са монографичен монолит, какъвто сме свикнали да очакваме в конкурс за професура, напълно задоволяват изискванията на ЗРАСРБ.

Спирам се на второ място върху преподавателската работа на доц. Чешмеджиев. Макар да е достатъчно натоварена, разнообразна като аспекти и място на нейното проявление, според мен тя все пак е на второ място при определяне на качествата на кандидата за професор в БАН, който преди всичко трябва да бъде добър учен.

Доц. Чешмеджиев, види се, проявява завидна активност не само в публикационната, но и в преподавателската дейност – у нас и в чужбина; подготвя докторанти и дипломанти и активно популяризира на всички допустими равнища постиженията на своята наука. Той активно участва и в трудноизброими научни форуми, някои от които твърде престижни. Всичко това не може да бъде оценено по друг начин освен като много похвално и напълно в духа на изискванията на вече нееднократно цитирания закон.

Тук само мимоходом ще отбележа, че „забелязаните“ от доц. Чешмеджиев цитирания на негови трудове също са достатъчно и дори много показателни – както се видя – за някои важни характеристики на неговата научна и преподавателска самоличност.

Всичко казано дотук ми се струва достатъчно основание да заявя, че твърдо подкрепям кандидатурата на доц. д.и.н. Димо Дончев Чешмеджиев за заемане на академичната длъжност „професор“ в Кирило-Методиевския научен център при БАН и убедено ще гласувам с ДА, това да бъде препоръчано на научния съвет, който ще гласува окончателното решение.

София, 11 май 2019 г.

На празника на светите братя Кирил и Методий

проф. д.и.н. Илия Г. Илиев

Институт за исторически изследвания – БАН